

Samling af Afgørelser

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
J. KOKOTT
fremsat den 26. april 2012¹

Sag C-619/10

**Trade Agency Ltd
mod
Seramico Investments Ltd**

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Augstākās tiesas Senāts (Letland))

»Forordning (EF) nr. 44/2001 — anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser — afslagsgrunde — artikel 34 i forordning nr. 44/2001 — attest i henhold til artikel 54 i forordning nr. 44/2001 — forkyndelse af det indledende processkrift — proces, i hvilken sagsøgte er udeblevet — grundlæggende retsprincipper — afgørelser uden undersøgelse af sagens realitet og uden begrundelse — ret til en retfærdig rettergang«

I – Indledning

1. Anmodningen om en præjudiciel afgørelse fra Republikken Letlands højesteret angår fortolkningen af artikel 34, nr. 1) og 2), samt artikel 54 i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område².

2. Artikel 34, nr. 2), giver ret til at afslå at anerkende en udeblivelsesafgørelse, som er afsagt mod en sagsøgt, eller at erklære en sådan afgørelse for eksigibel, såfremt den ikke er blevet forkyndt for ham i så god tid og på en sådan måde, at han har kunnet varetage sine interesser. Forordningens artikel 54 bestemmer, at domsstaten udsteder en attest vedrørende forskellige grundlæggende procesdata. Denne attest skal fremlægges sammen med anmodningen om, at en dom erklæres for eksigibel. En af de oplysninger, der anføres deri, er datoen for forkyndelse af stævningen. På baggrund heraf er spørgsmålet i den foreliggende sag, hvor omfattende en efterprøvelse retten i fuldbyrdelsesstaten kan foretage for så vidt angår forkyndelsen af stævningen: Kan den, på trods af, at datoen for forkyndelsen er angivet i attesten, efterprøve, om det indledende processkrift blev forkyndt, eller har attesten for så vidt bindende virkning?

3. Adgangen til at afslå at anerkende en afgørelse i henhold til artikel 34, nr. 2), består ikke, hvis sagsøgte har undladt at tage skridt til at anfægte udeblivelsesafgørelsen i domsstaten, selv om han havde mulighed for at gøre det. Den foreliggende sag giver Domstolen lejlighed til at foretage en yderligere præcisering af sin praksis angående spørgsmålet om, hvornår sagsøgte har pligt til at tage skridt til at anfægte retsafgørelsen i domsstaten. Det skal afklares, om en sagsøgt også har denne pligt, hvis den dom, som er afsagt mod ham, først blev forkyndt over for vedkommende under fuldbyrdelsesproceduren.

¹ — Originalsprog: tysk.

² — EFT L 12, s. 1.

4. Endelig vedrører den foreliggende retstvist også klausulen om grundlæggende retsprincipper i artikel 34, nr. 1), i forordning nr. 44/2001. I denne forbindelse ønsker den forelæggende ret oplyst, om det er foreneligt med sagsøgtets ret til en retfærdig rettergang, der er forankret i artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder³, hvis retten i domsstaten, inden den afsiger en udeblivelsesdom, ikke efterprøver, om søgsmålet er sagligt begrundet, og heller ikke begrundet udeblivelsesafgørelsen nærmere.

II – Retlige rammer

5. Artikel 34 i forordning nr. 44/2001 regulerer hindringer for at anerkende en afgørelse og bestemmer følgende:

»En retsafgørelse kan ikke anerkendes:

- 1) såfremt en anerkendelse åbenbart vil stride mod grundlæggende retsprincipper i den medlemsstat, som anmodningen rettes til
- 2) såfremt det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument ikke er blevet forkyndt for den udeblevne sagsøgte i så god tid og på en sådan måde, at han har kunnet varetage sine interesser under sagen, medmindre sagsøgte har undladt at tage skridt til at anfægte retsafgørelsen, selv om han havde mulighed for at gøre det

[...]«

6. Artikel 54 vedrører den attest, som retten i domsstaten skal udstede:

»Retten eller den kompetente myndighed i domsstaten udsteder efter anmodning fra en berettiget part en attest, der udfærdiges på formularen i bilag V.«

7. Bilag V indeholder en skabelon til den attest, der skal udstedes i henhold til artikel 54:

»Attest i henhold til forordningens artikel 54 og 58 vedrørende retsafgørelser og retsforlig

[...]

4.4 Dato for forkyndelse af det indledende processkrift i sagen, såfremt retsafgørelsen blev truffet over for en udebleven sagsøgt

[...]«

III – Faktiske omstændigheder

8. Selskabet Seramico Investments Limited (herefter »Seramico«) anlagde sag ved den engelske domstol High Court mod selskabet Trade Agency Limited (herefter »Trade Agency«) og en anden sagsøgt med krav om betaling af 289 122,10 GBP.

3 — Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder blev højtideligt proklameret i Nice den 7.12.2000 (EFT C 364, s. 1) og igen i Strasbourg den 12.12.2007 (EUT C 303, s. 1, og EUT 2010 C 83, s. 389).

9. Efter at Trade Agency ikke havde afgivet svarskrift på stævningen til retten, afsagde High Court of Justice, Queen's Bench Division, derefter den 8. oktober 2009 en udeblivelsesdom, hvorved virksomheden Trade Agency dømtes til at betale i alt 293 582,98 GBP, og begrundede dette som følger: »De har ikke besvaret den stævning, som er blevet forkyndt for Dem. De tilpligtes derfor at betale sagsøgeren beløbet på 289 122,10 GBP plus de renter, der er påløbet indtil tidspunktet for afsigelsen af denne afgørelse, samt omkostninger til et beløb af 130 GBP. De betaler sagsøger et samlet beløb på 293 582,98 GBP.«

10. Ifølge oplysningerne fra den forelæggende ret er der noteret følgende på den attest, som den engelske High Court udstedte i henhold til artikel 54 i forordning nr. 44/2001: »Meddelelse om søgsmålet blev forkyndt den 10. september 2009.«

11. Den 28. oktober 2009 indgav Seramico ved Latvijas Republikas Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesa en anmodning om, at afgørelsen fra High Court blev erklæret for eksigibel i Letland. Anmodningen var vedlagt en kopi af den nævnte afgørelse og af den i artikel 54 i forordning nr. 44/2001 omhandlede attest. Erklæringen om eksigibilitet blev afgivet den 5. november 2009 i overensstemmelse med anmodningen. Den af Trade Agency til prøvelse heraf iværksatte appel blev afvist af Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija ved afgørelse af 3. marts 2010.

12. Trade Agency har nu anlagt sag ved Augstākās tiesas Senāts, der er den forelæggende ret, til prøvelse af appelrettens afgørelse af 3. marts 2010 og har gjort gældende, at den retssag, der fandt sted i England, krænkede virksomhedens ret til en retfærdig rettergang, og at det derfor skal afslås at erklære High Courts afgørelse for eksigibel i Republikken Letland.

IV – Anmodning om præjudiciel afgørelse

13. Den forelæggende ret har derefter udsat sagen og forelagt Den Europæiske Unions Domstol følgende præjudicielle spørgsmål:

- »1) Har en ret i modtagerstaten, såfremt en retsafgørelse fra en udenlandsk ret er vedlagt den i artikel 54 i forordning nr. 44/2001 omhandlede attest, men sagsøgte til trods herfor bestrider afgørelsen og gør gældende, at den i domsstaten anlagte sag ikke var blevet forkyndt for ham, kompetence til, i forbindelse med analysen af en grund til at nægte anerkendelse som omhandlet i artikel 34, nr. 2), i forordning nr. 44/2001, selv at prøve, om oplysningerne i attesten støttes af beviserne? Er en så vid kompetence for en ret i modtagermedlemsstaten i overensstemmelse med princippet om gensidig tillid til retsplejen som omhandlet i 16. og 17. betragtning til forordning nr. 44/2001?
- 2) Er en udeblivelsesdom, hvorved der træffes afgørelse om en tvists realitet uden prøvelse af hverken stævningens genstand eller dens begrundelse, og som ikke fremfører noget argument om begrundelsen for stævningen med hensyn til realiteten, i overensstemmelse med chartrets artikel 47, og krænker den ikke sagsøgtes ret til en retfærdig rettergang som fastsat i nævnte bestemmelse?«

14. Ud over Seramico og Trade Agency har Tyskland og Frankrigs regering, Irland, Italiens, Letlands, Litauens, Nederlandenes, Polens, Portugals og Det Forenede Kongeriges regering samt Den Europæiske Kommission afgivet skriftlige indlæg for Domstolen.

15. Den 8. februar 2012 blev der afholdt en mundtlig forhandling for Domstolen, som Trade Agency, Tyskland og Frankrigs regering, Irland, Letlands, Polens samt Det Forenede Kongeriges regering og Kommissionen deltog i.

V – Bedømmelse

A – Første præjudicielle spørgsmål

16. I henhold til artikel 34, nr. 2), kan en retsafgørelse ikke anerkendes, såfremt det indledende processkrift i sagen ikke er blevet forkyndt for den udeblevne sagsøgte i så god tid og på en sådan måde, at han har kunnet varetage sine interesser under sagen. Med sit første spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om der, når der foreligger en attest i henhold til forordningens artikel 54, hvori datoen for forkyndelsen af stævningen er anført, under fuldbyrdelsesproceduren ikke længere må stilles spørgsmålstejn ved, at forkyndelsen er sket.

17. Artikel 34, nr. 2), bestemmer imidlertid også, at denne grund til at afslå anerkendelse ikke finder anvendelse, hvis sagsøgte har undladt at tage skridt til at anfægte retsafgørelsen i domsstaten, selv om han havde mulighed for at gøre det.

18. I det følgende vil jeg først drøfte, i hvilket omfang retten i fuldbyrdelsesstaten inden for rammerne af artikel 34, nr. 2), har kompetence til at prøve, om stævningen er blevet forkyndt (jf. under 1). Derefter behandler jeg spørgsmålet, under hvilke betingelser det er udelukket at påberåbe sig denne grund til at afslå at anerkende en retsafgørelse, fordi der ikke er taget retlige skridt til at anfægte retsafgørelsen i domsstaten (jf. under 2).

1. Omfanget af prøvelseskompetencen med hensyn til forkyndelsen

19. Inden jeg nedenfor behandler spørgsmålet om prøvelsesomfanget, når der foreligger en attest i henhold til artikel 54, vil jeg kort skitsere proceduren for at erklære en retsafgørelse for eksigibel i henhold til forordning nr. 44/2001, da det navnlig kun er muligt at foretage en teleologisk fortolkning af artikel 34, nr. 2), på baggrund af det system, der er skabt gennem forordningen.

a) Systemet bag forordningen

20. Der er to trin i proceduren for at erklære en retsafgørelse for eksigibel i henhold til forordning nr. 44/2001. På første trin erklæres en retsafgørelse for eksigibel næsten automatisk efter en simpel formel kontrol af de forelagte dokumenter⁴. For at dette kan ske, skal der forelægges en beviskræftig udfærdigelse af den retsafgørelse, som skal fuldbyrdes, samt principielt – undtagelser er opstillet i forordningens artikel 55 – attesten i henhold til artikel 54.

21. Der kan først ske en prøvelse af, om der er grundlag for at afslå at anerkende retsafgørelsen, på andet trin i proceduren. I henhold til artikel 43 kan skyldneren nemlig appellere afgørelsen om, at en retsafgørelse erklæres for eksigibel. Den ret, der behandler appellen, kan i henhold til forordningens artikel 45, stk. 1, kun afslå at erklære retsafgørelsen for eksigibel af en af de i forordningens artikel 34 og 35 anførte grunde.

22. Det kan ikke med sikkerhed udledes af forelæggelsesafgørelsen, om det er en grænseoverskridende eller en national forkyndelse af stævningen, der har fundet sted i hovedsagen. Dette er imidlertid ikke relevant for spørgsmålet, om artikel 34, nr. 2), skal anvendes, idet bestemmelsen finder anvendelse i begge tilfælde⁵.

⁴ — Jf. 17. betragtning til forordning nr. 44/2001.

⁵ — Jf. i denne retning dom af 11.6.1985, sag 49/84, Debaecker og Plouvier, Sml. s. 1779, præmis 11-13.

b) Fortolkning af artikel 34, nr. 2), og artikel 54 i forordning nr. 44/2001

23. Kernen i det første præjudicielle spørgsmål er omfanget af retten i fuldbyrdelsesstatens prøvelse. Kan denne, uanset at der er angivet en dato for forkyndelsen i attesten i henhold til artikel 54, efterprøve, om dokumentet er blevet forkyndt, og endog afvise, at der har fundet en forkyndelse sted?

24. Ordlyden i artikel 34, nr. 2), hvorefter en retsafgørelse kan afslås anerkendt, såfremt det indledende processkrift ikke er blevet forkyndt i så god tid og på en sådan måde, at sagsøgte har kunnet varetage sine interesser under sagen, taler umiddelbart for, at der består en omfattende prøvelseskompetence.

25. Domstolen har vedrørende Bruxelleskonventionen fremhævet, at denne skal sikre en effektiv beskyttelse af sagsøgte rettigheder, når der er afsagt en udeblivelsesafgørelse mod vedkommende. Af hensyn til dette formål er prøvelsen af, at det indledende processkrift i sagen er forskriftsmæssigt forkyndt, overdraget til såvel retten i domsstaten som retten i fuldbyrdelsesstaten⁶.

26. I ASML-dommen gentog Domstolen betydningen af sagsøgte ret til at varetage sine interesser også for så vidt angår artikel 34, nr. 2), i forordning nr. 44/2001. Den anden retsinstans, der skal træffe afgørelse om anerkendelse og fuldbyrdelse, kan inden for rammerne af artikel 34, nr. 2), efterprøve forkyndelsen på ny. Domstolen fastslog således, at overholdelsen af den udeblevne sagsøgte rettigheder også i henhold til forordningen skal sikres ved en dobbelt kontrol⁷. Domstolens afgørelse byggede også udtrykkeligt på, at den ret, som afsiger dommen, i henhold til artikel 26, stk. 2, i forordning nr. 44/2001, sammenholdt med artikel 19, stk. 2, i forordning nr. 1348/2000⁸ ved en grænseoverskridende forkyndelse allerede er forpligtet til at efterprøve, om stævningen blev forkyndt i så god tid, at den sagsøgte kunne varetage sine interesser.

27. Den irske regering tvivler imidlertid på, at Domstolens udtalelser i ASML-dommen kan overføres på det foreliggende tilfælde. Det fremgår således ikke af ASML-dommen, at der også forelå en attest i den pågældende hovedsag. Når der foreligger en attest, er det imidlertid udelukket at foretage en dobbelt kontrol af forkyndelsen.

28. Det er korrekt, at ASML-dommen ikke udtrykkeligt omtaler en attest. Der er ganske vist meget, der taler for, at der forelå en attest i henhold til artikel 54, da dette i henhold til forordning nr. 44/2001 normalt er tilfældet. Spørgsmålet omtales imidlertid ikke i dommen. Domstolens udtalelse om dobbelt kontrol af forkyndelsen gælder imidlertid også for den situation, at der foreligger en attest. Jeg skal i det følgende redegøre herfor.

i) Grammatisk og systematisk fortolkning af forordningen

29. I henhold til artikel 54 udsteder retten eller den kompetente myndighed i domsstaten efter anmodning en attest, der udfærdiges på formularen i bilag V til forordning nr. 44/2001. I henhold til bilag V skal der i attesten under punkt 4.4 angives datoen for forkyndelse af det indledende processkrift i sagen, såfremt retsafgørelsen blev truffet over for en udebleven sagsøgt. I henhold til artikel 53, stk. 2, skal attesten vedlægges anmodningen om, at en retsafgørelse erklæres for eksigibel⁹.

30. Det kan ikke udledes af forordningens ordlyd, at de oplysninger, som attesten indeholder om forkyndelse af det indledende processkrift, har bindende virkning inden for rammerne af anfægtelsen af erklæringen om eksigibilitet.

6 — Dom af 15.7.1982, sag 228/81, Pandy Plastic Products, s. 2723, præmis 13, og af 3.7.1990, sag C-305/88, Lancray, Sml. I, s. 2725, præmis 28.

7 — Dom af 14.12.2006, sag C-283/05, Sml. I, s. 12041, præmis 29.

8 — Nu forordning nr. 1393/2007.

9 — Artikel 55 i forordning nr. 44/2001 bestemmer, hvilke alternativer der findes, hvis der ikke fremlægges nogen attest i henhold til artikel 54.

31. Andre steder i forordningen fastslås det udtrykkeligt, at bestemte faktiske omstændigheder ikke kan efterprøves af retten i fuldbyrdelsesstaten. Således bestemmes det for eksempel i artikel 35, stk. 2, at den pågældende ret ved prøvelsen af de i artikel 35, stk. 1, nævnte kompetenceregler, er bundet af de faktiske omstændigheder, på hvilke retten i domsstaten har støttet sin kompetence. Endvidere kan den udenlandske retsafgørelse i henhold til artikel 36 i intet tilfælde efterprøves med hensyn til sagens realitet.

32. Når det i forordningen udtrykkeligt vælges at udelukke, at fuldbyrdelsesdomstolen kan efterprøve visse faktiske omstændigheder, taler dette for, at forordningen lægger til grund, at retten i fuldbyrdelsesstaten har kompetence til selvstændigt at efterprøve, om forudsætningerne i de enkelte bestemmelser er opfyldt. Dette gælder også for så vidt angår artikel 34, nr. 2).

33. Inden for rammerne af den systematiske fortolkning skal der også henvises til forskellen mellem attesten i henhold til artikel 54 i forordning nr. 44/2001 og attesten i henhold til artikel 42, stk. 1, i forordning (EF) nr. 2201/2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar¹⁰. Sidstnævnte forordnings artikel 41, stk. 1, og artikel 42, stk. 2, indeholder ligeledes bestemmelser om en attest, der ledsager den afgørelse, som skal fuldbyrdes. Hvad angår denne attest har Domstolen fastslået, at retten i fuldbyrdelsesstaten ikke har beføjelse til at efterprøve oplysningerne i attesten¹¹.

34. De to forordninger og bestemmelserne om de pågældende attester er imidlertid for forskellige til, at der kan drages paralleller for så vidt angår spørgsmålet, om attesten har bindende virkning. Forordning nr. 2201/2003 skaber et system, hvormed retsafgørelser om samværsret og tilbagegivelse af et barn, for hvilke der i oprindelsesmedlemsstaten er udstedt en attest i overensstemmelse med denne forordning, automatisk anerkendes og fuldbyrdes i alle andre medlemsstater, uden at der kræves nogen fuldbyrdelsesprocedure, og uden at det er muligt at modsætte sig anerkendelsen af retsafgørelsen¹². Attesten bør følgelig kun kunne efterprøves i domsstaten.

35. I modsætning til forordning nr. 2201/2003 gives der i forordning nr. 44/2001 ikke afkald på en fuldbyrdelsesprocedure. Der består dog også tungtvejende forskelle for så vidt angår proceduren til udstedelse af attesten. Inden for rammerne af forordning nr. 2201/2003 skal attesten nødvendigvis udstedes af en ret, mens attesten i henhold til artikel 54 i forordning nr. 44/2001 blot sammenfatter eksisterende oplysninger og ikke nødvendigvis skal være udstedt af en dommer. Desuden indeholder udelukkende forordning nr. 2201/2003 i artikel 43 en udtrykkelig bestemmelse om anmodning om berigtigelse af attesten. Det er i henhold til artikel 34, nr. 2), i forordning nr. 44/2001 alene muligt at efterprøve forkyndelsen, når der netop ikke består nogen appelmulighed i domsstaten.

36. Sammenligningen med forordning nr. 2201/2003 taler således imod, at attesten i henhold til artikel 54 i forordning nr. 44/2001 har bindende virkning.

ii) Teleologisk fortolkning af forordningen

37. Formålet med attesten i henhold til forordningens artikel 54 taler heller ikke imod, at retten i fuldbyrdelsesstaten har en omfattende prøvelsesret for så vidt angår forkyndelse af stævningen.

38. Som det fremgår af forordningens tilblivelseshistorie, skulle indførelsen af attesten lette de processuelle formaliteter for anmoderen. I stedet for – som i henhold til de tidligere regler – at skulle fremlægge forskellige dokumenter, hvoraf de nødvendige oplysninger skulle udledes, skal anmoderen nu kun fremlægge de nødvendige oplysninger bundtet i attesten¹³.

10 — Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27.11.2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000, EFT L 338, s. 1.

11 — Dom af 22.12.2010, sag C-491/10 PPU, Aguirre Zarraga, Sml. I, s. 14247, præmis 54.

12 — Jf. 23. betragtning til forordning nr. 2201/2003 samt Aguirre Zarraga-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 11, præmis 48.

13 — Begrundelsen for Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, af 14.7.1999 (KOM(1999) 348 endelig, s. 26).

39. Formålet med attesten er således at forenkle og effektivisere anerkendelsen og erklæringen om eksigibilitet på første trin af proceduren. Ved hjælp af attesten undgås der også oversættelser, da formularen og oplysningerne under de forskellige numre er ens i alle sproglige versioner.

40. Attestens indhold afspejler i det væsentlige omfanget af den prøvelse, som retten i fuldbyrdelsesstaten kan foretage på det første trin af fuldbyrdelsesproceduren. De i attesten indeholdte oplysninger gør det muligt hurtigt at undersøge, om forudsætningerne for en erklæring om eksigibilitet foreligger. Det kan således ved hjælp af attesten nemt efterprøves, om parterne i hovedsagen er identiske med dem i fuldbyrdelsesproceduren, og om der i det hele taget formelt set foreligger en retsafgørelse, som henhører under anvendelsesområdet for forordningen. Attesten i henhold til artikel 54 tjener således i første omgang til at opnå en processuel forenkling af det første trin i fuldbyrdelsesproceduren.

41. Ganske vist er datoen for forkyndelse af det indledende processkrift på første trin i proceduren irrelevant, da afslagsgrunden i artikel 34, nr. 2), som følge af ikke-rettidig forkyndelse af det indledende processkrift først kan undersøges på det andet trin i fuldbyrdelsesproceduren, men den oversigtsmæssige opstilling i attesten i henhold til artikel 54 er også inden for rammerne af denne undersøgelse på andet trin en hjælp og bidrager dermed til at forenkle proceduren. Mens den tidligere regel i artikel 46, nr. 2), i Bruxelleskonventionen krævede fremlæggelse og oversættelse af forkyndelsesbeviset fra den oprindelige procedure i form af det originale dokument eller en bekræftet genpart, fører den blotte gengivelse af forkyndelsesdatoen i attesten i henhold til artikel 54 til en forenkling af fuldbyrdelsesproceduren, da det således let kan ses, hvad der er udgangspunktet for efterprøvelsen af, om forkyndelsen er sket rettidigt.

42. Denne forenkling af proceduren er imidlertid også det eneste formål med attesten. Det kan ikke udledes af forordningen, at prøvelsesomfanget inden for rammerne af fuldbyrdelsesproceduren begrænses.

43. Det fremgår ikke, hvorfor forordningen, der blot kræver en attestering af forkyndelsesdatoen og dermed blot en gengivelse af det, som fremgår af det forkyndelsesbevis, som ikke skal forelægges, nu skulle være til hinder for en efterprøvelse af, at forkyndelsen er sket. Tværtimod taler risikoen for fejl ved en simpel attest om den forkyndelsesdato, der fremgår af sagsakterne, over for fremlæggelse af en original forkyndelsesattest netop for, at det stadig skal være muligt for fuldbyrdelsesretten at kontrollere, at forkyndelsen er sket. Attesten i henhold til artikel 54 giver ikke en større grad af sikkerhed for, at oplysningen er korrekt, end den bekræftelse af forkyndelsen, der tidligere skulle fremlægges i form af det originale dokument.

44. I øvrigt må der også tages hensyn til, at attesten i henhold til artikel 54 kun angiver datoen for forkyndelsen. Under appelproceduren skal det i henhold til artikel 34, nr. 2), imidlertid undersøges, om det indledende processkrift blev forkyndt for sagsøgte i så god tid og på en sådan måde, at han har kunnet varetage sine interesser. Attesten med den angivne dato giver et første holdepunkt ved efterprøvelsen af, om forkyndelsen er sket i så god tid, at sagsøgte har kunnet varetage sine interesser. Attesten indeholder derimod overhovedet ikke nogen oplysninger, der kan anvendes ved efterprøvelsen af, hvorledes forkyndelsen er sket: Attesten kan allerede som følge heraf ikke have nogen bindende virkning i så henseende. Der er ikke nogen rimelig begrundelse for, hvorfor det kun skulle være udelukket at efterprøve forkyndelsesdatoen og dermed indirekte spørgsmålet, om der overhovedet er sket en forkyndelse, hvorimod det altid skulle være tilladt at efterprøve den måde, forkyndelsen er sket på. Inden for rammerne af artikel 34, nr. 2), kan der nemlig ikke sagligt skelnes mellem disse forskellige aspekter af en forkyndelse.

45. Det anførte fortolkningsresultat er heller ikke i modstrid med princippet om gensidig tillid til retsplejen i medlemsstaterne, som ligger til grund for forordningen¹⁴.

14 — Jf. 16. og 17. betragtning til forordningen og dom af 27.4.2004, sag C-159/02, Turner, Sml. I, s. 3565, præmis 24 og 25 og den deri nævnte retspraksis.

46. Muligheden for at foretage en dobbelt kontrol af forkyndelsen ved såvel retten i domsstaten som ved appelretten i fuldbyrdesstaten står ganske vist i et spændingsforhold til princippet om gensidig tillid og målet om at opnå en hurtig og så ukompliceret anerkendelse som muligt. Det følger dog allerede af 18. betragtning til forordning nr. 44/2001, at denne også beskytter sagsøgtes ret til at varetage sine interesser¹⁵.

47. Artikel 34, nr. 2), er et særlig vigtigt eksempel på anvendelsen af sagsøgtes ret til en retfærdig rettergang, idet bestemmelsen forhindrer, at retsafgørelser i henhold til forordningen erklæres for eksigible, hvis sagsøgte ikke har haft mulighed for at varetage sine interesser under sagen for retten i domsstaten¹⁶. Bestemmelsen foretager således en afvejning mellem sagsøgers behov for, at retsafgørelsen anerkendes og fuldbyrdes hurtigt, og den sagsøgtes ret til at varetage sine interesser, når der er afsagt en udeblivelsesafgørelse mod ham.

48. Princippet om gensidig tillid opfyldes ved, at artikel 34, nr. 2), primært henviser til en anfægtelse i domsstaten og kun giver mulighed for at afslå at anerkende en retsafgørelse, hvis der ikke fandtes nogen appelmuligheder dér. Hvis man anså attesten i henhold til artikel 54 for at være bindende for retterne i fuldbyrdesstaten, ville man fratage skyldneren enhver mulighed for at lade forkyndelsen af stævningen, som vedkommende påstår ikke er sket, efterprøve inden for rammerne af en kontradiktorisk procedure. Artikel 34, nr. 2), giver jo altid kun mulighed for at afslå at fuldbyrde en retsafgørelse, hvis det, ud over at det indledende processkrift ikke er blevet forkyndt for sagsøgte, forholder sig således, at sagsøgte ikke har undladt at tage skridt til at anfægte retsafgørelsen. I så fald er det først under fuldbyrdesproceduren, at der inden for rammerne af en kontradiktorisk procedure er mulighed for at hævde, at stævningen ikke er blevet forkyndt forskriftsmæssigt. Udstedelsen af attesten i henhold til forordningens artikel 54 er ikke udformet kontradiktorisk og foretages, som netop omtalt, efter omstændighederne end ikke af en domstol.

49. Som foreløbigt resultat må det derfor fastholdes, at angivelsen vedrørende forkyndelse af det indledende processkrift i attesten i henhold til artikel 54 i forordning nr. 44/2001 ikke har bindende virkning.

2. Undladelse af at tage skridt til at anfægte retsafgørelsen

50. I henhold til artikel 34, nr. 2), sammenholdt med artikel 45, må det ikke afslås at anerkende en retsafgørelse, hvis den sagsøgte i oprindelsesstaten ved en anfægtelse har haft mulighed for at gøre gældende, at det indledende processkrift ikke er blevet forkyndt for ham i så god tid og på en sådan måde, at han har kunnet varetage sine interesser¹⁷. Den forelæggende ret har ikke stillet noget spørgsmål om denne yderligere betingelse i artikel 34, nr. 2).

51. Jeg mener alligevel, at en formålstjenlig besvarelse af første præjudicielle spørgsmål også bør behandle dette punkt.

52. Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at Trade Agency i hovedsagen påstår, at virksomheden først har fået kendskab til den udeblivelsesdom, der skal fuldbyrdes, inden for rammerne af fuldbyrdesproceduren i Letland.

15 — Domstolen har også bekræftet denne ret til at varetage sine interesser i dom af 28.4.2009, sag C-420/07, Apostolides, Sml. I, s. 3571, præmis 73.

16 — Jf. dom af 14.10.2004, sag C-39/02, Mærsk Olie & Gas, Sml. I, s. 9657, præmis 55.

17 — Apostolides-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 15, præmis 78.

53. Såfremt det i henhold til Det Forenede Kongeriges lovgivning er muligt også at appellere udeblivelsesdommen på så sent et tidspunkt, opstår spørgsmålet, om artikel 34, nr. 2), også henviser sagsøgte til at anfægte retsafgørelsen i oprindelsesstaten, når vedkommende – som i det foreliggende tilfælde – først får kendskab til udeblivelsesdommen inden for rammerne af fuldbyrdelsesproceduren. Eller kan sagsøgte i dette tilfælde påberåbe sig afslagsgrunden i henhold til artikel 34, nr. 2), direkte?

54. Der kan ikke af ordlyden i artikel 34, nr. 2), udledes nogen tidsmæssig begrænsning af forpligtelsen til at gøre indsigelserne gældende i domsstaten. Artikel 46, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 indrømmer udtrykkeligt den ret, der behandler en appel i fuldbyrdelsesstaten, mulighed for at udsætte sagen, såfremt retsafgørelsen er anfægtet i oprindelsesmedlemsstaten. Dette viser, at forordningen selv anser det for muligt, at procedurerne i doms- og fuldbyrdelsesstaten kan foregå på samme tid, og at der kan bestå en sammenfletning af dem.

55. Navnlig formålet med forordningen taler imod at begrænse sagsøgtes forpligtelse til at fremsætte sine indsigelser mod afgørelsen i domsstaten i tidsmæssig henseende. Forordningen skal i videst muligt omfang forhindre, at en skyldner modsætter sig fuldbyrdelse af en gyldig udenlandsk dom.

56. Såfremt en sagsøgt part har indvendinger imod en udeblivelsesdom, bør han fremsætte disse i domsstaten for derved at forsøge at fjerne retsafgørelsen eller i det mindste opnå en ændring heraf. Sagsøgte bør derimod ikke kunne undlade at anfægte udeblivelsesafgørelsen i domsstaten, således at den får retskraft dér, for siden – alene i fuldbyrdelsesstaten – at unddrage sig denne gyldige udenlandske retsafgørelse ved hjælp af artikel 34, nr. 2).

57. I modsat fald ville det nemlig være en fordel for en sagsøgt, der ikke råder over nogen formue i domsstaten, i situationer, hvor der afsiges en udeblivelsesafgørelse mod ham, selv om det indledende processkrift slet ikke er blevet forkyndt for ham, eller forkyndelsen er sket på utilstrækkelig vis, alligevel at undlade at anfægte udeblivelsesafgørelsen i domsstaten. En appel i domsstaten indebærer nemlig en risiko for, at appellantens ganske vist vinder sagen for så vidt angår spørgsmålet om rettidig forkyndelse og udeblivelsesafgørelsens retmæssighed, men ved afslutningen af den normale proces taber for så vidt angår sagens realitet. Påberåbelse af artikel 34, nr. 2), under fuldbyrdelsesproceduren i stedet for at iværksætte appel i domsstaten gør det derimod med endelig virkning umuligt at handle på grundlag af retsafgørelsen i fuldbyrdelsesstaten, hvorved efterprøvelsen er begrænset til at omfatte spørgsmålet om udeblivelse.

58. Ifølge Domstolen er det inden for rammerne af artikel 34, nr. 2), for så vidt angår spørgsmålet, om sagsøgte havde mulighed for at anfægte retsafgørelsen, imidlertid ikke tilstrækkeligt, at sagsøgte havde kendskab til, at der forelå en udeblivelsesafgørelse, men det kræves, at dommen også skal være blevet forkyndt for ham. En sagsøgt har herefter mulighed for at tage skridt til at anfægte en udeblivelsesdom mod ham, hvis han faktisk har haft kendskab til indholdet af denne gennem en forkyndelse, som er foretaget i så god tid, at den pågældende har kunnet varetage sine interesser for retten i domsstaten¹⁸.

59. En forkyndelse af udeblivelsesdommen, som foretages af retten i fuldbyrdelsesstaten, kan efter min opfattelse opfylde kravene i ASML-dommen.

60. Endelig bestemmer forordningens artikel 42, stk. 2, at »[e]n afgørelse om, at en retsafgørelse erklæres for eksigibel, forkyndes for den part, mod hvem der anmodes om fuldbyrdelse, sammen med retsafgørelsen, hvis denne ikke allerede er blevet forkyndt for den pågældende«. Den »afgørelse«, som nævnes i denne bestemmelse, kan kun være den afgørelse, der skal fuldbyrdes¹⁹.

18 — ASML-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 7, præmis 49.

19 — Jf. også generaladvokat Légers forslag til afgørelse af 28.9.2006 i ASML-sagen (Sml. I, s. 12041).

61. Forordningen går altså selv ud fra, at det er muligt, at udeblivelsesafgørelsen først forkyndes for skyldneren inden for rammerne af den procedure, hvorved dommen erklæres for eksigibel. Det ville derfor være konsekvent også at anse den forkyndelse, som fuldbyrdelsesretten foretager samtidig med erklæringen om eksigibilitet, for at være tilstrækkelig til at udgøre forkyndelse i overensstemmelse med Domstolens udtalelse i ASML-dommen²⁰. I hovedsagen i ASML-sagen var udeblivelsesdommen end ikke blevet forkyndt sammen med erklæringen om eksigibilitet²¹.

62. Forkyndelsen af dommen ved fuldbyrdelsesretten inden for rammerne af fuldbyrdelsesproceduren er derfor i princippet nok, såfremt sagsøgte stadig har tilstrækkelig tid til at kunne forsvare sig effektivt mod afgørelsen i domsstaten.

63. Den foreliggende sag er imidlertid karakteriseret ved endnu et særligt forhold, som også er genstand for det andet præjudicielle spørgsmål. Den engelske udeblivelsesdom er kendetegnet ved, at den kun er begrundet med, at sagsøgte udeblev, og ikke indeholder nogen videregående redegørelse for, at sagsøgers krav er begrundet. I ASML-dommen fremhævede Domstolen for så vidt angår betydningen af, at udeblivelsesdommen forkyndes, at sagsøgte kun har en effektiv mulighed for at varetage sine interesser, hvis han kan få kendskab til begrundelsen for udeblivelsesdommen, således at vedkommende kan anfægte den på formålstjenlig vis²².

64. For så vidt angår et afslag på at anerkende en retsafgørelse i henhold til artikel 34, nr. 2), skal en manglende eller kortfattet begrundelse for en udeblivelsesdom derfor ses i sammenhæng med forudsætningerne og hindringerne for at kunne iværksætte en appel. Det Forenede Kongeriges regering har henvist til, at begrundelsen for udeblivelsesdommen skal ses i sammenhæng med stævningen og de såkaldte »Particulars of Claim«, hvoraf detaljerne om de faktiske omstændigheder og den retlige begrundelse for påstanden fremgår. Det fremgår ikke klart af forelæggelsesafgørelsen, om der sammen med erklæringen om eksigibilitet kun skete en forkyndelse af udeblivelsesdommen eller også af stævningen for sagsøgte. Hvis stævningen ikke også blev forkyndt, må man gå ud fra, at sagsøgte ikke havde mulighed for at anfægte udeblivelsesdommen på formålstjenlig vis. Der henvises herved nærmere til mine bemærkninger til besvarelsen af det andet præjudicielle spørgsmål. Det påhviler den forelæggende ret at afklare dette spørgsmål endeligt.

3. Svar på det første præjudicielle spørgsmål

65. Det første præjudicielle spørgsmål må besvares således, at oplysningen om forkyndelse af det indledende processkrift i attesten i henhold til artikel 54 i forordning nr. 44/2001 ikke har nogen bindende virkning, og at retten inden for rammerne af appellen til prøvelse af afgørelsen om eksigibilitet har kompetence til at efterprøve forkyndelsen. Det forhold, at udeblivelsesdommen først er blevet forkyndt for sagsøgte af fuldbyrdelsesretten sammen med erklæringen om eksigibilitet, fritager ikke sagsøgte fra sin pligt i henhold til artikel 34, nr. 2), til at tage skridt til at anfægte udeblivelsesdommen i domsstaten, såfremt han gennem udeblivelsesdommen eller andre dokumenter om begrundelsen for udeblivelsesdommen, der er blevet forkyndt for ham, har fået et sådant kendskab til udeblivelsesdommen, at han kan anfægte den på formålstjenlig vis.

B – Det andet præjudicielle spørgsmål

66. Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om en udeblivelsesdom, der ikke indeholder en prøvelse af, om søgsmålet er begrundet og dermed heller ikke noget argument om begrundelsen med hensyn til realiteten er i overensstemmelse med retten til en retfærdig rettergang i henhold til artikel 47 i chartret om grundlæggende rettigheder.

20 — Jf. herom dom af 14.3.1996, sag C-275/94, Van der Linden, Sml. I, s. 1393.

21 — Generaladvokat Légers forslag til afgørelse i ASML-sagen, nævnt ovenfor i fodnote 19, punkt 91ff.

22 — Dommen nævnt ovenfor i fodnote 7, præmis 35.

67. Dette spørgsmål opstår på baggrund af klausulen om grundlæggende retsprincipper i artikel 34, nr. 1), sammenholdt med artikel 45, hvorefter en erklæring om eksigibilitet kan afslås, hvis den retsafgørelse, der skal fuldbyrdes, åbenbart vil stride mod grundlæggende retsprincipper i den medlemsstat, som anmodningen rettes til.

68. Det skal indledningsvis præciseres, at klausulen om grundlæggende retsprincipper i artikel 34, nr. 1), i forbindelse med en udeblivelsesafgørelse kun har betydning, hvis der er et andet aspekt, som finder anvendelse, end det i artikel 34, nr. 2), regulerede særtilfælde, at der foreligger en krænkelse af grundlæggende retsprincipper som følge af manglende forkyndelse af stævningen. Spørgsmålet om afslag på at anerkende og fuldbyrde en udeblivelsesdom som følge af manglende forkyndelse af det indledende processkrift er således reguleret selvstændigt og udtømmende i artikel 34, nr. 2); et afslag i henhold til artikel 34, nr. 1), kan ikke støttes herpå.

1. Klausulen om grundlæggende retsprincipper i Domstolens praksis

69. I sin dom i Krombach-sagen, der vedrørte forgængerreglen i Bruxelleskonventionen, har Domstolen anført, at det ganske vist ikke tilkommer Domstolen at fastlægge indholdet af de kontraherende staters grundlæggende retsprincipper. Dog påhviler det Domstolen at efterprøve de grænser, inden for hvilke en ret i en medlemsstat kan støtte sig på sine nationale grundlæggende retsprincipper, når den agter at afslå at anerkende en retsafgørelse, der er truffet af en udenlandsk ret²³.

70. En anvendelse af klausulen om grundlæggende retsprincipper kan ifølge Domstolens praksis vedrørende Bruxelleskonventionen kun komme på tale i tilfælde, hvor anerkendelse eller fuldbyrdelse af den retsafgørelse, der var truffet i en anden kontraherende stat, på helt uantagelig måde ville være i strid med retsordenen i fuldbyrdelsesstaten, idet dette ville udgøre et indgreb i et grundlæggende retsprincip. Det må kræves, at indgrebet udgør en *åbenbar overtrædelse* af en retsregel, der anses for væsentlig i retsordenen i fuldbyrdelsesstaten, eller af en rettighed, der er anerkendt som grundlæggende i den pågældende retsorden²⁴.

71. Denne retspraksis skal overføres til fortolkningen af artikel 34, nr. 1), eftersom lovgiver ved formuleringen af bestemmelsen har benyttet Domstolens udtalelser: lovgiver har nu i ordlyden af artikel 34, nr. 1), udtrykkelig taget hensyn til kravet om, at der er tale om en åbenbar krænkelse af grundlæggende retsprincipper.

72. En national ret overtræder således i hvert fald ikke de grænser, der gælder for at antage, at et grundlæggende retsprincip er krænket, hvis kravene i de nationale grundlæggende retsprincipper afhjælper en åbenbar krænkelse af de grundlæggende rettigheder, der er anerkendt i EMRK eller i EU-retten²⁵.

73. Der skal her ikke tages stilling til spørgsmålet, om de nationale grundlæggende retsprincipper undtagelsesvis også må indeholde videregående krav eller i sidste ende altid indholdsmæssigt skal opfylde de grundlæggende retsprincipper, således som disse fremgår af de grundlæggende rettigheder i henhold til EU-retten, da den forelæggende ret udtrykkeligt kun har spurgt om, hvilke krav der følger af artikel 47 i chartret om grundlæggende rettigheder.

74. I henhold til artikel 47, stk. 2, har enhver ret til en retfærdig rettergang.

23 — Dom af 28.3.2000, sag C-7/98, Sml. I, s. 1935, præmis 23, og af 2.4.2009, sag C-394/07, Gambazzi, Sml. I, s. 2563, præmis 26.

24 — Krombach-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 23, præmis 37, og Gambazzi-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 23, præmis 27.

25 — Jf. i denne retning Krombach-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 23, præmis 38 og 39, og Gambazzi-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 23, præmis 28.

75. Det fremgår af homogenitetspåbuddet i chartrets artikel 52, stk. 3, at i det omfang chartret indeholder rettigheder svarende til dem, der er sikret ved EMRK, har de samme betydning og omfang som i EMRK. Retten til en retfærdig rettergang er forankret i EMRK's artikel 6. Der skal således tillægges chartrets artikel 47 samme betydning og vægt som EMRK's artikel 6 under hensyntagen til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols fortolkning af konventionen²⁶.

76. Udøvelsen af retten til forsvar indtager en fremtrædende plads i tilrettelæggelsen og afviklingen af en retfærdig rettergang²⁷. Retten til forsvar omfatter sagsøgtes ret til at blive hørt. Der gribes således ind i den grundlæggende ret til en retfærdig rettergang, hvis sagsøgte i en civilretlig sag ikke har nogen effektiv mulighed for at gøre indsigelser mod kravet og dermed blive hørt, inden der træffes en retsafgørelse.

77. Retten til at blive hørt går imidlertid ikke så vidt, at der først må træffes en retsafgørelse, når sagsøgte faktisk har udtalt sig om kravet. Retten til at blive hørt opfyldes derimod allerede, når der er indrømmet sagsøgte en effektiv mulighed for at blive hørt. Benytter han sig ikke af denne ret, sker dette på eget ansvar, da den pågældende også kan give afkald herpå²⁸.

78. De processuelle rettigheder gives således ikke ubegrænset. Begrænsningerne skal imidlertid faktisk tilgodesee de almene hensyn, som den omhandlede foranstaltning forfølger, og må, henset til det tilsigtede formål, ikke indebære et åbenbart og uforholdsmæssigt indgreb over for de således beskyttede rettigheder²⁹.

79. Retten til forsvar står navnlig i et spændingsforhold til de grundlæggende processuelle rettigheder, som modparten i sagen har som en genspejling heraf, som for eksempel den statslige retsgaranti, der er forankret i en grundrettighed, og den hermed forbundne ret til en hurtig rettergang. Procesretlige forskrifter om udeblivelse skaber for så vidt en udligning og sætter dermed grænser for retten til at blive hørt. Bestemmelserne har til formål at sikre en forskriftsmæssig retspleje og gennemførelse af sagsøgers krav på en hurtig retsbeskyttelse. En manglende reaktion på kravet fra sagsøgtes side bør ikke medføre, at sagen indstilles.

80. Følgelig må det lægges til grund, at alle medlemsstaternes retsordener giver mulighed for at afsige udeblivelsesafgørelser, og Domstolens procesreglement giver også mulighed for at afsige udeblivelsesafgørelser³⁰.

81. Den omstændighed, at den forelæggende ret er i tvivl om, hvorvidt den retsafgørelse, som skal fuldbyrdes, er forenelig med grundlæggende retsprincipper, skyldes således heller ikke selve det forhold, at der er tale om en udeblivelsesafgørelse, som er afsagt uden sagsøgtes forudgående stillingtagen. Der kan, sådan som Kommissionen har anført, også afsiges udeblivelsesafgørelser i henhold til lettisk ret. Den forelæggende rets tvivl skyldes derimod, at retsinstansen i tilfælde som det foreliggende i henhold til domsstatens procesret ikke i forbindelse med en udeblivelsesafgørelse efterprøver, om der på grundlag af sagsøgerens anbringender virkelig foreligger et sådant krav, og dommen heller ikke indeholder nogen materiel begrundelse.

26 — Jf. i denne retning dom af 14.2.2008, sag C-450/06, Varec, Sml. I, s. 581, præmis 48, og af 5.10.2010, sag C-400/10 PPU, McB., Sml. I, s. 8965, præmis 53.

27 — Gambazzi-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 23, præmis 28.

28 — Jf. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 22.12.2009 i sagen Makaranko mod Rusland (sag nr. 5962/03, præmis 135), hvori Menneskerettighedsdomstolen fastslog, at en sagspart kan give afkald på at deltage i den mundtlige forhandling. Dette afkald skal være tydeligt og forbundet med visse minimumsgarantier, der er afpasset efter betydningen af den rettighed, der gives afkald på.

29 — Gambazzi-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 23, præmis 29.

30 — Jf. artikel 94 i Domstolens procesreglement.

2. Manglende begrundelse af retsafgørelsen

82. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har i fast praksis fastslået, at retten til en retfærdig rettergang i henhold til EMRK's artikel 6 principielt omfatter retternes forpligtelse til at begrunde deres afgørelser³¹.

83. Samtidig har Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol gentagne gange henvist til, at kravene til begrundelsespligten ikke må være for store og kan være forskellige, afhængigt af hvilken form for afgørelse der er tale om, og hvilke omstændigheder der foreligger i den konkrete sag³². I denne forbindelse kan der navnlig også tages hensyn til hvilken form for afgørelse, der er tale om, og de forskelle, der består mellem medlemsstaternes retssystemer.

84. Pligten til at begrunde retsafgørelser har et dobbelt formål. For det første skal pligten sikre, at retten til at blive hørt overholdes, og at retten altså tager tilstrækkeligt hensyn til parternes anbringender³³. Dette aspekt kan næppe være relevant i forbindelse med en udeblivelsesafgørelse mod sagsøgte, hvor sagsøgeren gives medhold. Sagsøgte har i så fald således ikke fremført omstændigheder, som ville skulle nævnes i en domsbegrundelse.

85. For det andet skal begrundelsespligten imidlertid sætte den part, som har tabt sagen, i stand til effektivt at kunne benytte sig af de anfægtelsesmuligheder, der findes. Den part, der taber sagen, skal kunne sætte sig ind i, hvorfor han er blevet dømt. I modsat fald ville omfanget af afgørelsens materielle retskraft heller ikke kunne fastslås, og følgelig ville en sagsøger f.eks. kunne opnå endnu en dom om det samme krav.

86. Dette andet aspekt er netop også relevant ved udeblivelsesafgørelser. Omfanget af begrundelsespligten må imidlertid svare til de krav, som stilles til en anfægtelse af retsafgørelsen. Jo strengere de krav, der stilles til begrundelsen for en appel af udeblivelsesafgørelsen, er, desto højere er også kravene til begrundelsen for udeblivelsesafgørelsen. Den part, der har tabt sagen, skal kunne se, hvilke faktiske omstændigheder og retlige spørgsmål han skal fremsætte anbringender om for at kunne vinde appelsagen til prøvelse af udeblivelsesafgørelsen. Kun i så fald er hans ret til en retfærdig rettergang sikret.

87. Under sagen for Domstolen har Det Forenede Kongeriges regering indledningsvis fremhævet, at en »default judgment«, ikke helt undlader at angive en begrundelse. Begrundelsen er imidlertid kort, og dommen begrundes alene med, at sagsøgte er udeblevet. Det Forenede Kongeriges regering har desuden henvist til, at der kun må afsiges en udeblivelsesdom, hvis ikke blot stævningen, men også »Particulars of Claim«, er blevet forkyndt forskriftsmæssigt for sagsøgte. »Particulars of Claim« indeholder en udførlig beskrivelse af påstanden og de faktiske omstændigheder, der ligger til grund for denne.

88. Det er ikke afgørende, at disse oplysninger ikke stammer fra sagsøgeren selv og på sin vis blot videregives af retten. Begrundelsespligten er opfyldt, hvis sagsøgte informeres om påstanden og de faktiske omstændigheder, der ligger til grund for denne, på en sådan måde, at han kan anfægte udeblivelsesdommen på formålstjenlig vis.

89. Retten til en retfærdig rettergang kræver ikke nødvendigvis, at domstolen selv gør rede for de faktiske omstændigheder med egne ord, når der allerede findes en anden beskrivelse af de faktiske omstændigheder, som ikke er blevet modsagt, og som afgørelsen tydeligt bygger på. Hvis der ikke er store hindringer for at iværksætte en appel til prøvelse af en udeblivelsesdom, som kræver kendskab

31 — Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 27.9.2001 i sagen Hirvisaari mod Finland (sag nr. 49684/99, præmis 30), af 9.12.1994 i sagen Ruiz Torija mod Spanien (sag nr. 18390/91, præmis 29), og af 19.2.1998 i sagen Higgins mod Frankrig (sag nr. 20124/92, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-I, præmis 42).

32 — Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom i sagen Ruiz Torija mod Spanien, nævnt ovenfor i fodnote 31, præmis 29, og af 19.4.1994 i sagen Van de Hurk mod Nederlandene (sag nr. 16034/90, præmis 61).

33 — Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 21.5.2002 i sagen Jokela mod Finland (sag nr. 28856/95, præmis 72 og 73) og af 27.7.2006 i sagen Nedzela mod Frankrig (sag nr. 73695/01, præmis 55).

til en udførlig domsbegrundelse, er retten til forsvar derfor ikke tilsidesat. Den forelæggende ret vil derfor inden for rammerne af en samlet bedømmelse skulle tage stilling til de krav, der skal stilles til iværksættelse af en appel, og til de dokumenter, der med henblik herpå står til rådighed for sagsøgte, i form af dommen, stævningen og andre forkyndte dokumenter.

3. Manglende efterprøvelse af kravets retlige begrundelse

90. I det følgende skal det også undersøges, om det udgør en overtrædelse af retten til en retfærdig rettergang, hvis en ret afsiger en udeblivelsesdom uden forinden at have efterprøvet kravets retlige begrundelse, og altså ikke efterprøver, om de retsregler, der kan anvendes, begrundet det krav, som sagsøger har fremsat på grundlag af de faktiske omstændigheder, som denne har gjort gældende foreligger.

91. Retten til en retfærdig rettergang kræver ganske vist principielt, at retten foretager en kontradiktorisk efterprøvelse af de faktiske og retlige forhold³⁴, dvs. at der både tages hensyn til sagsøgers og sagsøgtes anbringender. I den foreliggende sag er der tale om udeblivelse, og der eksisterer derfor kun anbringender fra sagsøger.

92. Som begrundelse for sin udformning af procesretten har Det Forenede Kongeriges regering for det første fremført procesøkonomiske grunde. Man ville ikke tvinge retterne til at foretage en efterprøvelse i sager, hvor sagsøgte ikke svarer. Undladelse af en efterprøvelse af retsstillingen beror for det andet på udformningen af den engelske civilproces, hvor parterne principielt også skal fremsætte en retlig redegørelse, og princippet »iura novit curia« – domstolen kender loven (og anvender denne af egen drift) – ikke gælder ubegrænset³⁵. Denne argumentation overholder den beskrevne efterprøvelse ud fra kriteriet om en »grundlæggende ret til en retfærdig rettergang«.

93. Hvis en part, som har kendskab til en stævning, der er udtaget imod ham, undlader at forsvare sig, tager han en dom med i købet. Sagsøgte ved, hvad der i henhold til stævningen forlanges af ham, og at han risikerer en dom. Hvis han alligevel undlader at svare på stævningen, kræver retten til en retfærdig rettergang efter min opfattelse ikke nødvendigvis, at han i sin egenskab af en sagsøgt, der ikke reagerer, skal beskyttes yderligere imod en eventuelt materiel uberettiget dom, idet der foretages en efterprøvelse af kravets retlige begrundelse. Risikoen for, at der afsiges en materiel forkert dom, såfremt der ikke foretages nogen efterprøvelse af kravets retlige begrundelse, berører den komplicerede problematik vedrørende den materielle og processuelle sandhed. Sagsøgtes processuelle grundlæggende rettigheder er imidlertid opfyldt i tilstrækkelig grad, hvis han har mulighed for at fremføre sin opfattelse af situationen på effektiv vis og har mulighed for at appellere en udeblivelsesafgørelse.

94. For så vidt adskiller den foreliggende situation sig også fra den, der lå til grund i Gambazzi-sagen. Denne sag vedrørte en *påtvungen udeblivelse*, som domstolen havde pålagt sagsøgte som en sanktion. Selv om sagsøgte ønskede at deltage i processen, blev han udelukket fra retsforhandlingerne og derved behandlet som om, han var udebleven, da han ikke havde efterkommet en kendelse, der var blevet afsagt tidligere inden for rammerne af samme proces. I denne forbindelse anså Domstolen det for at være et relevant aspekt af en helhedsbedømmelse, om spørgsmålet, hvorvidt påstandene mod sagsøgte var begrundede, på dette eller et tidligere trin var blevet gjort til genstand for en efterprøvelse, og hvorvidt sagsøgte på dette eller et tidligere trin havde haft mulighed for at udtale sig om dette spørgsmål, og hvorvidt han havde haft adgang til et retsmiddel³⁶.

34 — Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 21.5.2002, Jokela mod Finland, nævnt ovenfor i fodnote 33, præmis 72.

35 — Jf. herom f.eks. generaladvokat Jacobs' forslag til afgørelse af 15.6.1995, forenede sager C-430/93 og C-431/93, van Schijndel og van Veen, Sml. I, s. 4705, punkt 33-37.

36 — Gambazzi-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 23, præmis 45.

95. Endelig indeholder Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1896/2006 af 12. december 2006 om indførelse af en europæisk betalingspåkravsprocedure³⁷ heller ikke et generelt krav om en efterprøvelse af kravets retlige begrundelse. I henhold til forordningens artikel 11, stk. 1, litra b), afvises en anmodning som følge af manglende begrundelse kun, hvis kravet er klart ubegrundet.

4. Svar på det andet præjudicielle spørgsmål

96. Det andet præjudicielle spørgsmål skal besvares således, at retten i modtagerstaten, henset til klausulen om grundlæggende retsprincipper i artikel 34, nr. 1), i forordning nr. 44/2001, kun må tage hensyn til det forhold, at retten i domsstaten har afsagt en udeblivelsesafgørelse uden at efterprøve kravets retlige begrundelse, og til det forhold, at afgørelsen, ud over den omstændighed, at sagsøgte er udeblevet, ikke indeholder yderligere argumenter om begrundelsen for søgsmålet med hensyn til realiteten, såfremt den på grundlag af en samlet bedømmelse af de oplysninger, der foreligger sagsøgte, og de krav, som lovgivningen i domsstaten stiller til iværksættelse af en appel, når til det resultat, at sagsøgte som følge af den manglende begrundelse af retsafgørelsen ikke har kunnet forsvare sig imod udeblivelsesdommen på formålstjenlig vis.

VI – Forslag til afgørelse

97. På baggrund af ovenstående overvejelser foreslår jeg Domstolen at besvare de præjudicielle spørgsmål således:

- »1) Oplysningen om forkyndelse af det indledende processkrift i attesten i henhold til artikel 54 i forordning nr. 44/2001 (EF) har ikke nogen bindende virkning, idet denne derimod kan efterprøves af retten inden for rammerne af appellen til prøvelse af afgørelsen. Det forhold, at udeblivelsesdommen først er blevet forkyndt for sagsøgte af fuldbyrdesretten sammen med erklæringen om eksigibilitet, fritager ikke sagsøgte fra sin pligt i henhold til artikel 34, nr. 2), til at tage skridt til at anfægte udeblivelsesdommen i domsstaten, såfremt han gennem udeblivelsesdommen eller andre dokumenter om begrundelsen for udeblivelsesdommen, der er blevet forkyndt for ham, har fået et sådant kendskab til udeblivelsesdommen, at han kan anfægte den på formålstjenlig vis.
- (2) Retten i modtagerstaten må, henset til klausulen om grundlæggende retsprincipper i artikel 34, nr. 1), i forordning nr. 44/2001, kun tage hensyn til det forhold, at retten i domsstaten har afsagt en udeblivelsesafgørelse uden at efterprøve kravets retlige begrundelse, og til det forhold, at afgørelsen ud over den omstændighed, at sagsøgte er udeblevet, ikke indeholder yderligere argumenter om begrundelsen for søgsmålet med hensyn til realiteten, såfremt den på grundlag af en samlet bedømmelse af de oplysninger, der foreligger for sagsøgte, og de krav, som lovgivningen i domsstaten stiller til iværksættelse af en appel, når til det resultat, at sagsøgte som følge af den manglende begrundelse af retsafgørelsen ikke har kunnet forsvare sig imod udeblivelsesdommen på formålstjenlig vis.«

37 — EUT L 399, s. 1.